

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupíčkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **X**, zastoupen Mgr. Viktorem Klímou, advokátem se sídlem Melantrichova 477/20, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 6. 2020, č. j. 28 Az 15/2019 - 82,

t a k t o :

Žalovanému **se ukládá** povinnost strpět pobyt žalobce v pobytovém středisku a poskytnout mu základní hmotné zabezpečení, a to do pravomocného skončení řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 6. 2020, č. j. 28 Az 15/2019 - 82.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Hradci Králové (dále též „krajský soud“) se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí ze dne 8. 7. 2019, č. j. OAM-284/ZA-ZA11-ZA05-2018, kterým mu žalovaný neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“). Krajský soud žalobu v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl.

[2] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) dne 19. 6. 2020 kasační stížnost, kterou doplnil prostřednictvím ustanoveného zástupce dne 30. 7. 2020. Dne 20. 8. 2020 podal stěžovatel návrh na vydání předběžného opatření podle § 38 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., jímž se domáhá toho, aby Nejvyšší správní soud uložil žalovanému povinnost strpět do pravomocného rozhodnutí o této kasační stížnosti pobyt stěžovatele v pobytovém středisku a poskytl mu po tuto dobu základní hmotné zabezpečení.

[3] Důvodem podání návrhu je zdravotní stav stěžovatele, který dne 17. 8. 2020 prodělal srdeční infarkt a následně byl hospitalizován v Nemocnici Jihlava. Po proděláném infarktu není schopen výkonu práce, což má přímý dopad i na jeho bytovou situaci. Stěžovatel totiž pobýval v prostorách vyčleněných zaměstnavatelem, a v důsledku srdečního infarktu fakticky přišel o možnost využívat toto ubytování. Na území České republiky nemá žádné příbuzné či jiné osoby schopné mu poskytnout nezbytnou péči a

pomoc. S ohledem na jeho zdravotní stav je proto nezbytné, aby žalovaný strpěl jeho pobyt v azylovém zařízení a poskytl mu přiměřené hmotné zabezpečení. V případě nevyhovění návrhu na vydání předběžného opatření stěžovateli dle jeho názoru hrozí vážná újma spočívající v tom, že by se po propuštění z nemocnice ocitl na ulici bez prostředků na živobytí a bez přístřeší, a to ve zhoršeném zdravotním stavu v důsledku srdečního infarktu. Dle stěžovatele jsou splněny všechny podmínky pro vydání předběžného opatření ve smyslu usnesení zdejšího soudu ze dne 24. 5. 2006, č. j. Na 112/2006 - 37. Stěžovatel dále uvedl, že si je vědom judikatury (usnesení zdejšího soudu ze dne 15. 5. 2020, č. j. 1 Azs 166/2020 - 30 a usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 1. 2020, sp. zn. III. ÚS 3997/19), dle které mu po skončení řízení před krajským soudem nesvědčí postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany v plném rozsahu, ale toliko pro účely setrvání na území. Tyto závěry však považuje za rozporné s čl. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále též „přijímací směrnice“). K tomu se však s ohledem na urychlení rozhodování o tomto návrhu nebude podrobněji vyjadřovat.

[4] Stěžovatel k návrhu přiložil potvrzení o hospitalizaci vydané Kardiologickým oddělením Nemocnice Jihlava dne 18. 8. 2020. Dle potvrzení byl stěžovatel dne 17. 8. 2020 hospitalizován pro akutní srdeční infarkt s tím, že tato diagnóza po propuštění vyžaduje klidový režim bez zvýšené námahy, a to minimálně po dobu 1 měsíce.

[5] Žalovaný ve vyjádření k návrhu stěžovatele na vydání předběžného opatření poukázal na to, že se stěžovatel aktuálně nachází v postavení osoby strpěné na území ve smyslu § 78b zákona o azylu. Dále uvedl, že stěžovateli již byla v souladu s § 79 odst. 5 zákona o azylu k jeho žádosti udělena výjimka na ubytování a stravu v Přijímacím a pobytovém středisku Zastávka na dobu do 2. 11. 2020. Žalovaný proto navrhl, aby zdejší soud návrhu na vydání předběžného opatření vyhověl.

[6] Podle § 38 odst. 1 s. ř. s. *[b]yl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Ze stejných důvodů může soud uložit takovou povinnost i třetí osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat.*

[7] Jak poznamenal Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 12. 3. 2020, č. j. 1 Azs 28/2020 - 56, platí, že i v řízení o kasační stížnosti je založena jeho pravomoc pro případné vydání předběžného opatření (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, č. j. Na 112/2006 - 37, publ. pod č. 910/2006 Sb. NSS). Pro vydání samotného předběžného opatření musí být dle uvedeného usnesení současně (kumulativně) splněny tyto podmínky: „1) podaná kasační stížnost, řízení, o níž nebylo zastaveno, a to zásadně včetně kasační stížnosti mající vady, s výjimkou takových vad, že by z povahy věci bránily o předběžném opatření rozhodnout (např. vada spočívající v tom, že by z kasační stížnosti nebylo zřejmé, jaké rozhodnutí krajského soudu se jí napadá); vadu bránící o předběžném opatření rozhodnout se soud pokusí odstranit, jde-li o vadu odstranitelnou, a pokud se mu to podaří, o předběžném opatření poté rozhodne, jakmile to bude možné; 2) návrh na vydání předběžného opatření; 3) potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou

pokračování

újmou; 4) podané vyjádření ostatních účastníků k návrhu na vydání předběžného opatření, je-li takového vyjádření potřeba; 5) přípustnost návrhu, tj. neexistence důvodů nepřipustnosti (zejm. § 38 odst. 3 s. ř. s.)“. Tyto podmínky, mimo podmínky č. 5 (která byla zákonem č. 303/2011 Sb. novelizujícím § 38 odst. 3 s. ř. s. odstraněna), jsou aplikovatelné i na nyní posuzovaný případ.

[8] V témže rozhodnutí se Nejvyšší správní soud detailně zabýval i výkladem klíčového pojmu „vážná újma“, který je „[...] nutno vykládat relativně autonomně a izolovaně od předběžného posuzování (přesněji řečeno odhadování) budoucí úspěšnosti navrhovatele předběžného opatření v řízení ve věci samé. Vážnou újmou je v případě, že předběžným opatřením má být podle návrhu účastníka-soukromé osoby uložena povinnost správnímu orgánu, nutno rozumět zejména takový zásah do právní sféry účastníka (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě že by byl v řízení ve věci samé shledán sám o sobě nezákonným či shledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu – představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel. Vážnou újmou tedy budou zejména intenzivní zásahy do intimní sféry navrhovatele, do jeho vlastnických práv či do jiných jeho subjektivních práv, zejména těch, která mají povahu práv ústavně zaručených [...]. V praxi půjde zejména o snahy správního orgánu proti vůli účastníka-soukromé osoby získat o účastníkovi informace, jež má k dispozici jen on, odejmout mu věci, které oprávněně drží či má v oprávněné detenci, či zabránit mu ve výkonu jeho práv nebo jej v něm citelně omezit (např. v právu užívat vlastněnou či pronajatou věc, v právu podnikat či provozovat jinou hospodářskou činnost).“

[9] Stěžovatel podal kasační stížnost a návrh na vydání předběžného opatření. K návrhu na vydání předběžného opatření se rovněž vyjádřil žalovaný. Jsou tedy splněny podmínky 1), 2) a 4) pro vydání předběžného opatření. Dle Nejvyššího správního soudu stěžovatel splňuje rovněž třetí podmínku pro vydání předběžného opatření, tj. hrozí mu vážná újma, pro kterou je nutno zatímne upravit jeho poměry.

[10] Stěžovateli totiž nesvědčí postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 2 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení je žadatelem o udělení mezinárodní ochrany cizinec, který podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto. Postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany má dále cizinec po dobu běhu lhůty pro podání žaloby podle § 32 a po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle soudního řádu správního, má-li tato žaloba odkladný účinek nebo do vydání usnesení krajského soudu o nepřiznání odkladného účinku, pokud o něj cizinec požádal. Postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany má dále cizinec, který požádal o udělení mezinárodní ochrany v jiném státě, který je vázán přímo použitelným předpisem Evropské unie, a Česká republika jej převzala na své území za účelem posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[11] Stěžovatel tedy měl postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany pouze do skončení řízení o jeho žalobě před krajským soudem. Jeho kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o zamítnutí žaloby sice má ze zákona odkladný účinek (§ 32 odst. 5 zákona o azylu), to ovšem neznamená, že by cizinci (zde stěžovateli) v této fázi soudního přezkumu náleželo rovněž postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu citovaného § 2 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Cizinec je však oprávněn dle § 78b

zákonu o azylu po dobu řízení o kasační stížnosti setrvat na území ČR, jak ostatně vyplývá i z usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 1. 2020, sp. zn. III. ÚS 3997/19. Zde Ústavní soud vysvětlil, že cizinci na základě odkladného účinku kasační stížnosti svědčí postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany toliko pro účely setrvání na území; nelze však dovodit, že by tak tomu bylo i pro účely práva na zajištění ubytování. Takový závěr by byl v rozporu se zněním zákona o azylu.

[12] Námitku stěžovatele, že uvedené závěry jsou v rozporu s čl. 3 přijímací směrnice, neshledal zdejší soud důvodnou. Čl. 3 přijímací směrnice upravuje toliko její působnost a není zřejmé, jak by uvedené závěry mohly být s tímto ustanovením v rozporu. Na posouzení důvodnosti návrhu stěžovatele nicméně nemá tato skutečnost vliv. Naopak, právě absence statusu žadatele o udělení mezinárodní ochrany je jedním z dílčích důvodů pro vyhovění návrhu.

[13] Zákon o azylu jednoznačně stanoví, že právo na ubytování v pobytovém středisku mají pouze žadatelé o udělení mezinárodní ochrany (§ 79 odst. 3). Žalovaný sice může povolit poskytnutí stravy a ubytování v azylovém zařízení mj. i cizinci, který je strpěn na území podle tohoto zákona, a to po dobu platnosti potvrzení o strpění na území [viz § 79 odst. 5 písm. e) zákona o azylu]. Je však na uvážení žalovaného, zda takovému cizinci (zde stěžovateli) další ubytování v pobytovém středisku povolí. Z toho vyplývá, že stěžovatel nemá v obecné rovině dle zákona o azylu nárok na poskytnutí ubytování v pobytovém středisku. V posuzovaném případě jsou však rozhodné výjimečné okolnosti případu, které ostatně již vedly žalovaného k aplikaci výjimky podle § 79 odst. 5 zákona o azylu tak, že mu poskytl ubytování a stravu v Přijímacím a pobytovém středisku Zastávka.

[14] Nejvyšší správní soud rovněž neshledal důvod návrhu stěžovatele na vydání předběžného opatření nevyhovět. S takovým postupem ostatně souhlasí i žalovaný. Stěžovatel se nachází ve specifické situaci předpokládané v usnesení ze dne 12. 3. 2020, č. j. 1 Azs 28/2020 - 56, v němž Nejvyšší správní soud zdůraznil, že ačkoliv nepovažuje za žádoucí, aby v podstatě nahrazoval uvážení správního orgánu ohledně toho, zda má daného cizince ponechat v pobytovém středisku i po dobu řízení o kasační stížnosti, tak „nemůže vyloučit, že by v určitých specifických případech mohl žalovanému uložit, aby pobyt cizince v pobytovém středisku strpěl.“ S ohledem na aktuální zdravotní stav je třeba stěžovatele považovat za zranitelnou osobu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. Z tvrzení stěžovatele podloženého potvrzením o hospitalizaci pak vyplývá, že tato skutečnost má zásadní dopad na možnosti stěžovatele obstarat si sám ubytování, jakož i další základní potřeby. Neumožnění pobytu v pobytovém středisku by tak stěžovateli skutečně mohlo způsobit zásadní újmu spočívající v podstatně ztížené, až minimální, možnosti zajištění si dalšího ubytování na území ČR; nelze ani vyloučit, že by se bez možnosti ubytování v pobytovém středisku ocitl zcela bez přístřeší, což by dále mohlo vést k ohrožení jeho zdraví či dokonce života.

[15] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedených úvah dospěl k závěru, že byly splněny podmínky pro vydání předběžného opatření. Proto zavázal žalovaného tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení, tj. aby do doby pravomocného skončení řízení o této kasační stížnosti strpěl pobyt stěžovatele v pobytovém středisku a poskytl mu základní

pokračování

hmotné zabezpečení. Uvedené je žalovaný povinen učinit prostřednictvím Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra, jakožto jemu podřízené organizační složky státu, kterou dle § 92c zákona o azylu pověřil správou azylových zařízení.

[16] Účinky založené předběžným opatřením trvají, pokud soud předběžné opatření předtím sám nezruší či nezmění, do dne právní moci rozhodnutí soudu o kasační stížnosti. Soud k tomu ovšem dodává, že vydáním předběžného opatření žádným způsobem nepředjímá své rozhodnutí ve věci samé.

[17] O nákladech řízení o předběžném opatření rozhodne soud v rámci rozhodnutí o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 61 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. září 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu